

Byggnadsnämnden
Box 2554
403 17 Göteborg

Program för utveckling av Heden och Avenyn SYNPUNKTER OCH FÖRSLAG

FÖRORD

Under oktober 2008 sändes ett brev till Stadsbyggnadsdirektören med ett bilagt förslag om Hedens framtid, samt mail för kännedom till Stadsbyggnadskontorets handläggare.

Av brevet framgick, att det på hemsidan www.medborgarkraften.com pågår en process, ”Processkonstverk Heden” med syfte att få Heden att fungera som mötesplats och plattform för en uthållig stadsutveckling.

Synpunkterna på programhandlingen för Heden nedan, utgör processens tredje steg. Hela processkonstverket är att betrakta som ett förslag som successivt förverkligas.

SYNPUNKTER PÅ PROGRAMHANDLINGEN

Visionen

Hållbar utveckling med utgångspunkt från uppfyllandet av tre dimensioner bör konkretiseras.

Programområdets avgränsning

Gränserna är alltför snäva, vilket framgår av texten där t ex Evenemangsstråket ofta nämns.

Programmets inriktning

I översiktsplanen för Göteborg resoneras om det lilla och det stora Göteborg. Vissa delar fungerar självständiga andra påverkas starkt av omgivningen.

Detta tas upp i programmets förord. ”Området är en del av Göteborgsregionens kärna och har strategisk betydelse för hela regionens befolkning och Göteborgs identitet som stad”.

Det framhålls också att hållbar stadsutveckling skulle kunna vara en profilfråga för området.

Denna inriktning avspeglas tyvärr inte i det följande. Det skrivs:

”Vi kommer att behöva konkretisera genomförande på en mer detaljerad nivå... Nästa steg blir att arbeta vidare med ett antal olika detaljplaner som programmet visat på är viktiga.”

Listan över utredningar och underlag som tagits fram inför programmet, handlar om områdets interna angelägenheter. Områdets strategiska betydelse som del av city missas.

Planinstrument och motioner

I olika sammanhang har det klagats på att det numera saknas planinstrument på mellannivå. Upprinnelsen till detta programarbete var Kjell Björkqvists motion till Kommunfullmäktige 2005-09-20 där han föreslår uppdrag till byggnadsnämnden att genomföra ett programsamråd. Senast har Kjell Björkqvist, Mikael Janson och Ann Catrine Fogelgren motionerat om bland annat ett programarbete om ”Älvstaden - det nya Göteborg”.

För en hållbar stadsutveckling krävs tidsenliga planinstrument!

Helhetssynen

För lång tid framöver kommer göteborgarnas intresse att riktas mot förnyelsen kring älven.

Vad detta betyder för Hedenområdet tas inte upp i programmet.

Göteborgs city

För att ett växande city skall fungera uthålligt får inte de ingående delområdena konkurrera ut varandra utan i samverkan stärka varandra.

Varje del måste behövas och vara unik. Som programskrivarna anger finns idag ingenting på Avenyn som inte finns på något annat ställe.

Avenyn är Citys svaga länk.

I programmet påpekas att ett stort antal bostäder kommer att tillkomma i nära anslutning till området. Frågan ställs om ett stort tillskott av bostäder inom planområdet trots detta är viktigt.

Frågan är berättigad och bör utredas.

Föreslagna förändringar inom området

Redovisade mer eller mindre detaljerade resonemang och förslag kan tyckas relevanta och därmed leda till att en mängd detaljplaner inom området antas trots att en helhetsidé för området saknas. Detta kan inte vara hållbar stadsutveckling såvida området skall fungera som regioncentrum.

HÅLLBAR STADSUTVECKLING

Det framhålls i programmet att hållbar stadsutveckling skulle kunna vara en profilfråga för området.

Sådan profilfråga redovisas med ett förslag i Processkonstverkets steg 2, på www.medborgarkraften.com och beskrivs i brevet till Stadsbyggnadsdirektören.

Översiktsplanens resonemang om krafter och dimensioner är diffusa. För att budskapet skall nå ut behöver de definieras och visualiseras.

Allmänt ställs det nu mål för såväl ekonomisk tillväxt som ekologisk bärkraft och social välfärd. Går målen att förena? Kan vi hitta verktyg som kan förena dessa mål och som sätter människans långsiktiga behov i centrum?

Sådan forskning är tänkt att ske inom Heden, så att umbäranden som hunger, sjukdomar, krig, naturkatastrofer, arbetslöshet, brottslighet etc kan tyglas.

För individerna spelar medborgarkraftens kvalitet en central roll, såsom kompetens och fysisk/andlig styrka. Kraften skapas genom utbildning, friskvård och kulturell stimulans, med mötesplats Heden som central plattform.

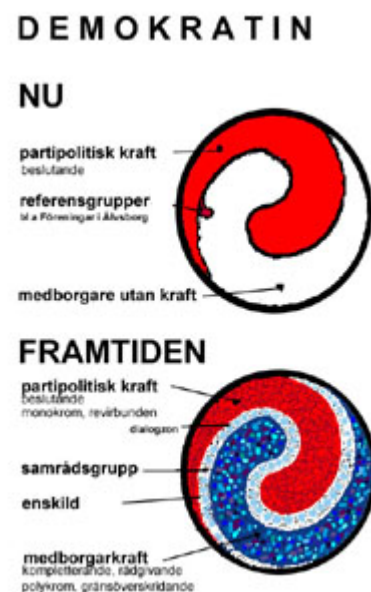
En fördjupad studie av den försummade viktiga medborgarkraften

Vidstående bilder ingick i skrivelse till Byggnadsnämnden år 2000 för att illustrera skillnaden mellan referensgrupper och medborgarkraftsgrupper.

(Förklaring: Medborgarkraften i Älvsborg var ursprungligen en referensgrupp typ de som sedermera användes i Dialog Södra älvstranden.)

Inläggen nedan från 090112 GP:s fria ord och debatt riktas mot den partipolitiska kraften som inte räcker till. (Översta figuren)

Genom att låta medborgarna bli delaktiga med sin kraft, och belönas därefter, skulle den helhetsbild som den nedre figuren illustrerar kunna bli verklighet och hållbar stadsutveckling uppnås genom att medborgarkraften kommer i balans med de övriga krafterna.

Inläggen

Sätt in nyare vagnar till Östra Endast gamla ej handikappanpassade vagnar går till Östra sjukhuset.

Inte konstigt att så få reser kollektivt Västtrafik har höjt sina redan höga priser men utdelningen blir liten..

Dubbla matpriser i Sverige jämfört med Holland Någonstans har det gått snett här i Sverige.

Försämra inte vården i livets slutskede Vården av palliativa patienter skall övertas av den allmänna hemsjukvården.

Kolla stadens prishöjningar Ingen skriver om vår egen stads företags prishöjningar.

Evolutionen behöver inte gud Är allt så hisnande funktionsdugligt? Vi får allsköns krämpor.

Mäns våld mot kvinnor måste förebyggas bättre Kraftfullare ledarskap från regering, landsting och kommuner.

FÖRSLAG

Processkonstverkets idé

Heden som mötesplats

Dagens Heden, för idrott och friskvård, utvecklas och fördjupas. med inriktning medborgarinflytande i kraftbalans.

Regionens framtidsintentioner konkretiseras för medborgarna så att var och en med utgångspunkt från sina behov, önskningsar och kunskap kan bli delaktiga i arbetet med att uppnå hållbar stadsutveckling i samverkan med de folkvalda.

En sådan mötesplats skulle kunna bli spännande. Ibland kaotisk och konfliktfylld, ibland välordnad och i samförstånd, men i tanken alltid före sin tid för att ständigt vara aktuell. Heden, som centrum i området och som regionens hjärna, sprider idéer, kulturyttringar och trender omgående till omgivande etablissemang utmed Avenyn, Götaplatsen, Evenemangsstråket, Korsvägen samt Liseberg och vidare ut. Det är såväl områdets yttre och inre påverkan som det unika, som tillvaratas, utvecklas och sprids.

Aktuella händelser av intresse för området

För att få ett intresse för idén har några dagsaktuella händelser och ageranden som ligger i linje med dessa tankegångar tagits med i processkonstverkets tredje steg för att i nästa steg utvecklas och analyseras.

1. Västra Götalandsregionen Immigrantinstitutet

Immigrantinstitutets enkät till invandrar- och minoritetsgruppers föreningar i Västra Götalandsregionen om samverkan är intressant att följa upp.

Det allt överskuggande problemet i Göteborg är segregationen. För att få framgång krävs därför att finna vägar för samverkan mellan de utsatta grupperna inom regionen.

2. Föreningar, organisationer och skolor i regionen som arbetar inom den sociala sektorn med t ex idrott, friskvård, äldreomsorg, ungdom, stadsplanering, hus och hem samt kultur kartläggs, informeras och intresset för medverkan undersöks.

3. Debattartiklar i Arkitekten om förtätning

av bland andra Karolina Isaksson som skriver: ”Den täta staden framställs som enda vägen mot framtiden, men den vägen är varken så okontroversiell eller opolitisk som den verkar. Inom stadsbyggandet fokuserar man nästan bara tekniska aspekter på hållbarheten och just nu särskilt frågan om städernas form. I dagsläget är det den täta staden som framställs som mer hållbar än andra och som den enda vägen mot framtiden. Vad händer utanför den täta staden och vilka förutsättningar vilar det täta stadslivet på? Sällan ställs frågor som: Vad är det för samhälle och relation till natur vi vill skapa? Vilka livsmönster är önskvärda?

4. Motioner: Kjell Björkqvists, Mikael Janssons och Ann Catrine Fogelgrens motioner till kommunfullmäktige förefaller viktiga för att få tillstånd en analys av yttre såväl som inre påverkan varje del i en stadsorganism utsätts för.

5. Motion av Henrik Nilsson om införande av ekonomiska frizoner i Göteborg

Han skriver om Göteborg. Sveriges mest segregerade stad. ”Fyra av de fem områden där högst andel av invånarna uppbär ekonomiskt bistånd ligger i Göteborg. Det är angeläget att finna medel att bryta denna utveckling och det utanförskap som finns där. En möjlig väg för att förändra utvecklingen i dessa områden kan vara en modell som bygger på att stärka områdets egen bärkraft och attraktionsvärde. Det är en modell som med framgång tidigare använts i bland annat Frankrike: nämligen ekonomiska frizoner.”

Hans förslag till beslut är att Kommunfullmäktige föreslår besluta: Att hemställa till regeringen att införa ekonomiska frizoner i Göteborgs stad.

I uppbyggnaden av mötesplats Heden föreslås stort utrymme ges för detta utanförskap. Nya verksamheter som tillkommit här ges möjligheter att utvecklas i de för tillfället eftersatta områdena.

Satsningen på Heden som regionens hjärna genomsyrar härmed hela regionen.

6. Kulturen i regionen. Kulturchef Kristian Berg och möjligheterna att i årets konferens ha temat *Det offentliga rummet, medborgarinflytande och om hur vi hanterar det* undersöks.

7. Med hjälp av strukturer som PPP och BID skapas förutsättningar för de lokala krafterna att i samverkan skapa uthållighet.

PPP (Public-Private Partnership) Myndigheterna beskattar så att kapital erhålls för nödvändiga investeringar.

BID (Business Improvement District) är en lokal organisation i vilket affärsverksamheterna inom ett definierat område väljer att betala en tilläggs skatt för att skapa förbättringar för det allmännas bästa och för driften.

Sedan tidigt 70-tal har cityområden över hela Nordamerika använt BID som ett hjälpmedel för förnyelse. Detta kraftfulla redskap tillåter en skatt på egendom inom ett definierat område. Intäkten från denna skatt används för att finansiera en rad servicefunktioner inkluderande säkerhet, försvar, handel, ekonomisk utveckling, parkering och andra speciella ändamål.

Myndigheterna (Public) anpassas till samarbete med krafterna (Private)

Hedenområdet (Avenyn, Götaplatsen, Heden, Evenemangsstråket, Korsvägen, Liseberg och Trädgårdsföreningen). blir ett BID (Business Improvement District) med Heden som Hjärnan.

Utvecklingen sker i 3 steg. Virtuellt visualisering, reella experiment inom Hedenområdet och i Majorna (Se under punkt 9) därefter tillämpning i regionen.

Kontinuerligt tillförs ”bränsle” genom traditionella motioner och medborgarnas engagemang inom Heden och pilotområden. Heden blir ett unikt område, ett avantgarde för uthållig stadsutveckling, där livet sätts i centrum. Ett fördjupat friskvårdsområde som med utövningslokaler, utställningar och mötesplatser sätter det sociala i centrum i kraftbalansen och tillsammans med de omgivande verksamheterna ger kraft till hela regionen och utåt.

8. Visual Forum kontaktas för att utröna möjligheterna att bygga upp ett virtuellt Heden att ligga till grund för realiserandet inför Göteborgs 400årsjubileum. De virtuella världarna börjar nu verkligen att utmana de reella. Spelen utvecklas nu alltmer för att komma till nytta för t ex den urbana utvecklingen. Den virtuella tekniken blir ett viktigt verktyg inom Heden

9. Ekologisk stadsdel Majorna

Hur kan föreslagen mötesplats på Heden bidra till att en enskild stadsdel blir uthållig?
Hur kan en enskild stadsdel som Majorna bidra till att mötesplats Heden förverkligas?

Hyresgästföreningen Västra Göteborg inbjuder till minikonferens om Södra Älvstranden den 4 februari. Konferensen syftar till att få alla intressenter att mötas, för att lyfta fram gemensamma intressen, syn på problem och lösningar. Detta är en del i en strategi för samverkan mellan de olika intressegrupperna samt kommunen.

Projektet finansieras av: Göteborg Energi, Familjebostäder, Göteborgs Stad Majorna, Bostads AB Poseidon, bostadsbolaget Hyresgästföreningen, Robert Dicksons stiftelse och Klimp.

10. Wallenstam, som stor fastighetsägare inom området, tillfrågas om medverkan.

11. Regeringskansliet; Hållbar stadsutveckling; Miljödepartementet; Andreas Carlgren *Regeringen har*

- initierat en satsning för att få fram nationella exempel på hållbara städer och stimulera utveckling av attraktiva stadsmiljöer med minskad klimat- och miljöpåverkan. Satsningen syftar till att skapa förebilder nationellt och internationellt.
- aviserat en satsning på hållbara städer på totalt 340 miljoner kronor för åren 2009-2010. Dessa medel ska användas för stöd och utveckling av främst ny- och ombyggnadsåtgärder inom en särskild stadsdel, bostadsområde eller kvarter som bidrar till integrerade lösningar för hållbar stadsutveckling.
- tillsatt en delegation för hållbara städer inom Miljövårdsberedningen, för perioden 2008-2010. Delegationen ska samla stat, näringsliv och kommuner i en nationell plattform för hållbar stadsutveckling. Syftet är bland annat att stimulera stadsbyggnadsprojekt som både bidrar till förbättrad miljö och minskad klimatpåverkan, och som underlättar svensk miljöteknikexport. Ambitionen är att med hjälp av spjutspetsteknik och framsynt planering förverkliga visioner för framtida städer och hållbara boendelösningar i enskilda kvarter, stadsdelar och lokalsamhällen.

Handelsminister Ewa Björling lanserade

den 5 mars 2008 den nya exportplattformen SymbioCity som ska marknadsföra svensk miljöteknik och hållbart byggande runt om i världen. Plattformen riktar sig till städer som vill se en hållbar utveckling och samlar närmare 700 svenska företag.

medborgarkraften.com ska fråga. Hur kan satsningarna gagna Heden och vice versa?

12. För kontinuerlig information till medborgarna tillfrågas media om medverkan.

Processkonstverkets fjärde steg kommer att innefatta bearbetning av de 12 ovan angivna punkterna.

Tidigare steg i processen finns redovisat på www.medborgarkraften.com under Heden.

Göteborg 2009-01-20

Arne Person/medborgarkraften.com
Rodergatan 7 426 76 Västra Frölunda
e-post: arne.person@hem.utfors.se